

comissió de la dignitat

Carrer de Rosselló 198, 4t, 2ª. 08008 Barcelona.

Barcelona 28 de febrer de 2011.

Sra. Angeles Gonzalez-Sinde
Ministra de Cultura
Plaza del Rey 1
28004 Madrid

Senyora Ministra

L'escrivim en relació al procés de restitució a Catalunya dels documents requisats pel franquisme el 1939 en el que el 2005, ara fa més de cinc anys, es va dictar una llei que reconeixia l'acte ignominiós i el dret del govern i entitats i particulars de recuperar allò que se'ls va requisar per la força de les armes.

L'escrivim en la nostra llengua, una de les oficials de l'Estat que en aquell acte va ser perseguida. La convidem a veure com en el fons de llibres requisats hi ha un gran nombre de llibres catalans, no de caràcter polític com semblaria per la lògica del repressors, si no sobretot de literatura i traduccions d'obres estrangeres al català, que demostra que es volia esborrar la nostra llengua i com va dir el general Davila cap dels serveis d'ocupació, la volin relegar l'ús privat.

La Comissió de la Dignitat és la plataforma ciutadana que ha liderat el moviment ciutadà a Catalunya i València el procés de restitució de la requisada de documents del 1939. Al seu entorn aplega les institucions, partits i societat civil catalana i ha treballat amb el Ministeri en la Comissió d'experts, en l'elaboració d'ella Llei del 2005, amb el departament de Cultura i que està amantent i seguint el procés d'execució d'aquella llei.

Un procés com a aquest té sentit pel fet que es fa efectiu el dret de justícia i restitució que es va reconèixer, tard, però d'una importància vital en una societat democràtica. Va ser tant important reconèixer el dret en la llei com dur a terme el procés amb eficàcia i rapidesa. No es pot dir que s'hagi fet complint aquests dos requisits. Ham passat cinc anys de l'aprovació de la llei. Massa anys i encara no s'ha culminat.

No estem fent només un procés de trasllat de documents d'un arxiu a un altre si no el que és més important, estem restituint documents a unes persones, a entitats o a unes institucions de les quals, qui van patir l'espoliació estan per damunt de la vuitantena. Per tant és imprescindible que aquesta restitució es pugui acabar quan abans per tal que ho puguin veure abans de deixar-nos. En cap cas com aquest veiem com els actes polítics de les institucions estan fets al servei de les persones, no d'uns principis jurídics o culturals abstractes.

S'ha fet públic que el Conseller de Cultura Ferran Mascarell ha demanat la reunió de la comissió mixta per tal de poder tirar endavant el procés. Actualment hi ha un conjunt important de documentació ja digitalitzada que hauria de ser transferida sense demora i que en aquesta reunió es validessin els criteris per la digitalització de la resta, entre els que hi ha els documents catalans del fons Vinaròs i d'altres llocs de la PS com ara Madrid i altres, del fons divers de maçoneria o de grups trobats en la documentació de secretaria en que hi ha correspondència del President del Parlament i després de l'Assassinat de Companys, President de Catalunya Josep Irla, del Conseller Toni Sbert, dels serveis d'informació de la Generalitat entre d'altre que pertanyen a la documentació

institucional de la Generalitat i el Parlament. També s'hauria de tancar el capítol de fons hemerogràfics que estan reproduïts de fa anys i que per tant no cal digitalitzar, i es podien transferir immediatament. També altres objectes com ara els cartells d'entitats organitzacions catalanes, les banderes o els tampons.

És important que d'aquesta reunió en surti la validació i l'acord de tot el que resta i es pugui completar la digitalització i reproducció fotogràfica del material divers i la seguida transferència del que resta.

També volem posar sobre la taula la qüestió pendent dels 10 ajuntaments catalans que tenen documentació a aquell fons, entre els que hi ha Barcelona, Tarragona, Vic o Sort entre d'altres. Amb la anterior Ministra es va quedar que el ministeri en faria el retorn, ja que quedava fora de l'àmbit de la llei. Fa poc es va trobar una part de documentació que en aquell moment es va requisar diversos ajuntaments de Barcelona, Lleida i Tarragona a l'arxiu del Govern Civil. No era estrany trobar-los allí ja que Els Serveis d'Ocupació i repressió de Catalunya el 1939 es van concentra a Barcelona amb el General Davila. La Comissió de la Dignitat representant els ajuntaments en va reclamar el retorn i el ministeri que presidiu, amb bon criteri va resoldre que en no ser documentació a que es referia la llei del 2005, i essent documentació d'arxius institucionals municipals, que no tenia sentit ni es tenia motiu de ser retinuda i es va retornar per par del Delegat del Govern. Entenem que s'hauria de fer immediatament un acte de retorn a aquests ajuntaments, ja que no hi ha motiu perquè els seus arxius segueixin mutilats, com és el cas del llibre d'actes de Sort.

Hi ha un principi jurídic llatí que diu "summum ius summa injuria" és a dir que l'excessiva formalitat esdevé injusta, si nom es té en compte que l'objecte es fa per acabar una injustícia comesa contra unes persones per la dictadura. En aquest moment es té identificada la documentació i altra mena d'objectes que resten que han estat analitzats per tècnics catalans i del ministeri. No hi ha res que justifiqui més demores i si això es demorés, es cometria un acte injustificable, ja que s'haurien oblidat les persones. Cal dir-ho. Si aquest acte no s'ha fet abans no és culpa dels ciutadans espoliats si no de les institucions polítiques d'aquest país que en els 33 anys de democràcia no han sabut o no han tingut prou sensibilitat democràtica per desfer actes injustos de la dictadura contra els drets de les persones. Moltes persones ja no podran ser restituïdes, però seria molt greu que no revessin la restitució les que resten entre nosaltres.

A més cal tenir present que si algú tenia dubte de la justícia d'aquest retorn, el Tribunal Suprem en la sentència del mes de desembre va validar la llei del 2005, que reafirma la legalitat total del procés endegat. Tampoc les maniobres posteriors a l'aprovació d'aquesta llei, com la de declarar bé d'interès cultural l'Arxiu de Salamanca no poden impedir executar el que s'ha establert a la llei en relació als drets individuals i de les entitats o els Ajuntaments a recuperar aquells fons, que no hem d'oblidar van ser requisats aixafant els drets individuals, destruint arxius personals i institucionals contra tot principi recollits en tractats internacionals dels drets humans, del patrimoni i la cultura. Obviar-ho seria com fer-nos col·laboradors d'aquells espolis.

Esperem que en aquesta propera reunió es faci el pas definitiu per a tancar el procés de retorn i li oferim de nou la col·laboració de la nostra Comissió per a acabar-lo amb eficiència i rapidesa en els propers mesos, més enllà de consideracions polítiques o electorals que no justificarien allargar-lo.

Cordialment,

Josep Cruanyes i Tor
Pel Secretariat.

